

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

Obvodné kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá

4. ročník, školský rok 2011/12

Testové úlohy pre kategóriu C (9. ročník ZŠ a 4. ročník OG)

Poznámka: otázky monotematickej časti sú označené *

1.* Rozdeľte uvedené pojmy a mená podľa toho, k akému obdobiu v dejinách starovekého Ríma patrili.

*Romulus, púnske vojny, bratia Gracchovci, tetrarchia, Nero, etruskí panovníci,
Tarquinius II. Superbus, založenie Konštantínopola, Gaius Iulius Caesar*

2.* Rímska republika dostala svoje meno od slovného spojenia res publica. Ktoré z uvedených prekladov vystihujú jeho význam?

- a) záležitosť všetkých;
- b) vláda ľudu;
- c) vec verejná.

3.* Bolo ich dvanásť a ich znakom moci bol zväzok prútov so sekerou. Ako sa nazývali?

- a) rektori;
- b) lektori;
- c) liktori.

4.* Do odpovedového hárku vyplňte nasledujúcu tabuľku. Údaje v nej súvisia s obsadením **najvyššieho úradu** v období rímskej republiky.

	v čase mieru a výbojov štátu	v čase mimoriadneho ohrozenia štátu
pomenovanie úradníkov		
počet úradníkov (v tom istom čase)		jeden
časové obdobie v tejto funkcii	1 rok	

5.* Známostavbou v rímskej ríši bola Cloaca maxima. Z uvedených možností vyberte mesto, kde bola postavená a typ stavby, ktorú reprezentuje.

- a) Konštantínopol, Jeruzalem, Rím, Atény
- b) kamenná cesta, kanalizácia, akvadukt, svätyňa

6.* Na obrázku vidíte jednu časť významného právneho dokumentu v dejinách starovekého Ríma z polovice 5. storočia pred Kristom. Odpovedzte na nasledujúce otázky.

- a) Ako sa tento právny dokument volá?
- b) Upravoval aj vzťahy medzi dvoma hlavnými skupinami obyvateľov starovekého Ríma. Ako sa nazývali tieto skupiny?
- c) Tento právny dokument bol v tých časoch vystavený pre verejnosť vyrytý na kamenných tabuliach. Je táto veta pravdivá?

7.* Do obdobia starovekého Ríma patrí pôvod slovného spojenia „Pyrrhovo víťazstvo“.

- a) Kto to bol Pyrrhos?
- b) Stál na strane Ríma, alebo na strane jeho nepriateľov?
- c) Vysvetlite stručne, čo uvedené slovné spojenie znamená?

8.* Patril medzi najvýznamnejších vojenských veliteľov staroveku. Na jednej zo svojich výprav dokonca prešiel v zime cez Alpy aj so slonmi.

- a) Ako sa volal tento vojvodca?
- b) Odkiaľ pochádzal?
- c) Ktorý štát bol jeho hlavným nepriateľom?

9.* Priradte uvedené osobnosti k správnomu triumvirátu v odpovedovom hárku.

Octavius, Crassus, Marcus Antonius, Pompeius, Caesar, Lepidus

10.* Opravte chyby v nasledujúcom texte. Slová vytlačené silným písmom sú správne a nie je možné ich meniť. Pomôžte si i obrázkom, kde je scéna zo slávneho filmu o udalosti, ktorej sa týka nižšie uvedený text. Opravené znenie napíšte do odpovedového hárku.

V roku **73** po Kr./n.l. vypuklo v **Taliansku** veľké povstanie roľníkov. Základom ich vojska boli vzbúrení vojaci, ktorým velil **Spartanus**. V niekoľkých bitkách dokázali poraziť **rímske** légie. Napokon sa im podarilo dostať sa za hranice Rímskej ríše.

11.* Vytvorte správne dvojice z latinských pojmov a ich vysvetlením v slovenskom jazyku.

a) pretorián	1) vláda 4 cisárov
b) tetrarchia	2) vyšší veliteľ légie
c) liktor	3) člen cisárovej „ochranky“
d) limes Romanus	4) rímsky úradník
e) legát	5) opevnená hranica Rímskej ríše

12.* Čím je známe mesto Pompeje?

13.* K menám rímskych provincií priradte štát, ktorému dané územie patrí v súčasnosti.

a) Hispánia	1) Maďarsko
b) Predalpská Galia	2) Rakúsko
c) Noricum	3) Taliansko
d) Panónia	4) Francúzsko
e) Galia	5) Španielsko

14. Ktorá príčina z uvedených spôsobila vypuknutie 1. svetovej vojny?

- a) náboženské rozpory medzi štátmi;
- b) boj o kolónie a ekonomické výhody;
- c) kultúrne rozpory v Európe.

15. Ktorá dvojica štátov patrila v čase prvej svetovej vojny k zoskupeniu Dohoda? Vyberte

správnou odpoveď.

- a) Rakúsko-Uhorsko a Nemecko;
- b) Rusko a Francúzsko;
- c) Osmanská ríša a Francúzsko.

16. Na obrázku sú dve významné osobnosti, ktoré vo februári 1916 založili v Paríži Československú národnú radu.

- a) Napíšte ich mená do odpovedového hárku.
- b) Na obrázku chýba slovenský politik, ktorý sa stal podpredsedom tejto rady. Ako sa volal?

17. Na ktorom fronte 1. svetovej vojny sa bojovalo o pevnosť Verdun?

- a) na západnom;
- b) na východnom;
- c) na južnom.

18. Na priloženej mape je vyznačená rieka. Vymenujte dva hlavné štáty, ktorých armády proti sebe bojovali v bitke pri tejto rieke v roku 1918.

19. Ktoré štyri nové zbrane sa v prvej svetovej vojne prvý raz masovo použili? Vyberte ich z týchto možností: *tanky, delá, ponorky, lietadlá, pušky, bojové lode, rakety, bojové plyny*.

20. Z uvedených štátov v Európe vyberte štyri, ktoré sa počas celého obdobia trvania prvej svetovej vojny do nej vojensky nezapojili.

Belgicko, Holandsko, Rumunsko, Dánsko, Švajčiarsko, Bulharsko, Taliansko, Švédsko, Grécko

21. Kde a v ktorom roku sa začali mierové rokovania po prvej svetovej vojne? Vyberte správnu odpoveď.

- a) Paríž, 1919;
- b) Londýn, 1919;
- c) Paríž, 1917.

22. Po skončení prvej svetovej vojny mala prípadné spory medzi štátmi riešiť nová organizácia. V uvedených možnostiach ju vyberte (a) a zároveň doplňte aj spôsob riešenia

možných konfliktov, ktoré organizácia presadzovala (b).

- a) Organizácia spojených národov, Spoločnosť národov, Severoatlantická aliancia
- b) zásahom spoločných vojsk, prostredníctvom diplomatických rokovaní, nariadením riešenia hlavnými štátmi v organizácii

23. Ako sa nazýval stavebný sloh na prelome 19. a 20. storočia? Vyberte správnu odpoveď.

- a) renesancia;
- b) secesia;
- c) recesia.

24. Aké dôvody viedli k vzniku fašizmu a nacizmu v európskych štátoch? Vyberte správnu odpoveď.

- a) náboženské a kultúrne rozpory;
- b) hospodárska kríza a boj o moc v štáte;
- c) hnutie proti prisťahovalcom z krajín tretieho sveta.

25. Viacerí politici mali svoje prezývky, prípadne mená, pod ktorými ich dnes poznáme.

Patrili k nim aj ruskí bolševici Lenin a Stalin. Meno Lenin bolo odvodené od názvu:

- a) mesta;
- b) rieky;
- c) zvieraťa.

Meno Stalin pochádza z ruského slova pre:

- a) bronz;
- b) cín;
- c) oceľ.

26. Ktorý z uvedených štátov Európy **nevznikol** ako nový štát po prvej svetovej vojne?

- a) Estónsko;
- b) Kráľovstvo Srbov, Chorvátov a Slovincov, neskôr Juhoslávia;
- c) Rumunsko.

27. Malá Dohoda bol spolok štátov v Európe, ktorý vznikol na ich vzájomnú ochranu pred nárokmi susedov. Odpovedzte na nasledujúce otázky.

- a) Vymenujte tri štáty, ktoré boli členmi Malej Dohody.
- b) Vymenujte dva štáty, proti nárokom ktorých bol tento spolok zameraný.

28. Obraz slávneho maliara (v reprodukcii na obrázku) stvárňuje barbarský nálet nemeckého letectva v roku 1937 na jedno španielske mesto počas občianskej vojny v Španielsku.

Ako sa volal autor obrazu a umelecký smer, v ktorom ho namaľoval?

29. Muž na obrázku bol významným členom agrárnej strany a ako prvý Slovák sa dostal do funkcie predsedu vlády Československa. Odpovedzte na nasledujúce otázky.

- a) Ako sa volal tento politik?
- b) Odkedy dokedy bol predsedom vlády ČSR? Uvedte správne roky.
- c) Bol politicky aktívny aj pred prvou svetovou vojnou?

30. V septembri roku 1938 podpísali štyri európske mocnosti Mníchovskú dohodu. Odpovedzte na nasledujúce otázky.

- a) Ktoré štáty dokument podpísali?
- b) Ktorý štát podpisom dohody získal najviac?
- c) Ktorý európsky štát touto dohodou najviac stratil?

Autori: PhDr. Anna Mydlová, Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský

Recenzent: Mgr. Ľubomír Staňo

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, 2011